

ROKUA GEOPARK -ALUEEN MATKAILUN KEHITTÄMIS- SUUNNITELMA

Päivitetty suunnitelma

Muhos
Utajärvi
Vaala

19.2.2025

ROKUA GEOPARK – MATKAILUN KEHITTÄMISSUUNNITELMA OULUJOKILAAKSON KUNTIEN ALUEELLE

Rokua UNESCO Global Geoparkin alueelle Muhokselle, Utajärvelle ja Vaalaan on laadittu yhteinen matkailun kehittämissuunnitelma Sweco Finland Oy:n toimesta.

Tavoitteena on ollut päivittää Rokua Geopark -matkailun kehittämissuunnitelma, joka sisältää Oulujärven, Oulujokivarren ja Rokuan matkailun kehittämisen konseptointia, maankäytön tarkasteluja, päivitetyn toimenpideohjelman ja toimenpiteiden vaikuttavuuden arvioinnin.

Toteutuessaan suunnitelma parantaa nykyisten matkailuyritysten toimintamahdollisuuksia ja tarjoaa mahdollisuuksia myös uusille matkailualan yrityksille. Suunnitelma toimii koko Geopark-alueen yhteisenä markkinointipaperina potentiaalisille investoreille. Kehittämissuunnitelma on myös raami kaavoitukselle ja erilaisille kehittämishankkeille.

Tavoitteena on nostaa Geopark-alueen matkailu kokonaan uudelle tasolle kansainvälisen ja ympärivuotisen matkailutarjonnan myötä.

SUUNNITTELUPROSESSI

Rokua Geopark -alueen matkailun kehittämissuunnitelma on laadittu tiiviissä ja vuorovaikutteisessa yhteistyössä Humanpolis Oy:n sekä Muhoksen, Utajärven ja Vaalan kuntatoimijoiden ja matkailuyrittäjien kanssa.

Työssä on toteutettu seuraavat suunnitteluvaiheet vuoden 2024 aikana:

- Rokua Geopark -alueen matkailun tilannekuvan laatiminen
- Kuntakohtaiset tavoitekeskustelut
- Yhteisen matkailuvision, tavoitteiden ja matkailun strategisten linjausten muodostaminen kehittämistyöpajassa
- Toimenpiteiden laatiminen ja kommentointi kuntakohtaisissa keskusteluissa
- Kehittämissuunnitelman kokoaminen ja kommentointi
- Esittely ja keskustelut päätöstilaisuudessa

TOIMENPIDEOHJELMA					Koko RGP-alueen kannalta keskeiset toimenpiteet	SWECO
KOKO ROKUA GEOPARK -ALUE	AIKATAULU				TOTEUTTAJAT / TOIMIJOIDEN ROOLIT	TOIMENPITEEN VAIKUTTAVUUS, MITEN MITATAAN?
	2024	2025	2026	2027		
Diijipalvelujen kehittämiskäsi					Geoparkin luomaat yrittäjät	- kantat - soveltuvuus - laatuolosuhteet
Yhteisnäkökulinetti					Kaksi yhdessä	- kylläteen määrä - oma merkitys Geoparkin - opastus
Alueen sisäinen liikku- minen (luettu joulukuun 2024)					-	
Alueen saavutettavuus, toreadit: jona, kuitit, pöytärit + Kajaaniin suunta (reikolaita, juna)					-	
Theristehet matkapakettit tai -reitit						

Matkailun tilannekuva

- Yleinen matkailun tilanne Suomessa
- Matkailun tilanne Rokua Geopark -alueella
- Vaikutukset RGP -alueen matkailuun

MATKAILUN LYHYEN AIKAVÄLIN TRENDIT JA NIIDEN VAIKUTUKSET

Matkailussa jatkuva, vastuullisuutta korostava kasvutrendi

Korona-pandemia on voitettu, etäilystä on tullut normi

Ilmastonmuutos jatkuu, kestävän ja vastuullisen matkailun arvostus

Turvallisuushkia Euroopassa

Digitalisaation merkitys kasvaa voimakkaasti,

Hiljaisuus, pimeys ja puhtaus ovat matkailun vetovoimatekijöitä

Kansainväliset matkailijat palaavat, myös lähimatkailu kasvaa

Matkailuliikennettä ohjaavat ekologiset valinnat

Suomi houkuttelee turvallisena matkakohteena

Some ohjaa matkailun valintoja, yksilöllistä matkailua

Luonnon vetovoima houkuttelee

MATKAILUN PIDEMMÄN AIKAVÄLIN TRENDIT JA NIIDEN VAIKUTUKSET

Matkailussa jatkuva, vastuullisuutta korostava kasvutrendi

Osa nykyisistä asuinalueista on asumiskelvottomia

Virtuaalimatkailu on lyönyt läpi

Ilmastonmuutos vaikuttaa

Kestävyys ja teknologiat ovat muuttaneet liikkumisen

Tulomuuttajia globaalisti kaikkialta puhtaaseen ja turvalliseen luontoympäristöön

Osa matkailupalveluista tuotetaan verkkojen kautta ostettavina virtuaalituotteina

Lumi on eksoottinen elementti, jota tullaan katsomaan kaukaa

Raideliikenne, sähkölentokoneet, autonominen liikenne koko alueella

Trendit

Vaikutukset

MATKAILUN MEGATRENDEJÄ (Skift, Sita, Rural Finland, LUKE)

Kohderyhmien muutokset

- **Milleniaalit** ohittavat suuret ikäluokat suurimpana väestöryhmänä ja kasvattavat samalla uuden ns. "missä-tahansa-matkailevat" kohderyhmän osuutta.
- **Etätyöskentely** mahdollistaa täysipäiväisen työskentelyn ja matkustamisen yhdistämisen.
- Matkailijat etsivät **yhä yksilöllisemmin tuotettuja ja omaa identiteettiään heijastavia palveluita**. Tämä tarkoittaa matkailijasegmenttien muovautuvan yhä pienemmiksi ja ominaispiirteiltään tarkkarajaisemmiksi.

Kestävä ja vastuullinen matkailu

- Todennettavissa olevat **sertifikaatit, tunnustukset, ohjelmat**, jne. ohjaavat eri varauskanavissa olevien tuotteiden näkyvyyttä ja siten myös matkailijoiden ostokäyttäytymistä.
- **Hyvinvointi ja kestävä kehitys kietoutuvat entistä vahvemmin yhteen**. Matkailijat haluavat saavuttaa merkityksellisiä hetkiä, henkistä kasvua, kehittää itseään ja löytää uusia tapoja tuntea olonsa hyvinvoivaksi.
- **Kestävä kehitys kasvattaa myös nk. 'Slow Travel' ja 'Live Like a Local' matkailun osuutta**. Näille on ominaista, että matkailija haluaa tutustua entistä paremmin paikallisuuteen ja olla mahdollisimman vahvasti läsnä sitä oman matkansa aikana.

MATKAILUN MEGATRENDEJÄ (Skift, Sita, Rural Finland, LUKE)

Luksusmatkailu kasvaa

- **Luksus yhdistetään yhä vahvemmin luontoon ja kulttuuriin.** Ylellisyys tunnustetaan ennemmin mahdollisuudesta olla luonnon ympäröimänä, uppoutua alueen kulttuuriin ja kokea räätälöityjä kerran elämässä elämyksiä, kuin arvioimalla sitä pelkästään hinnan ja materiaaliaan kautta.
- Luksusmatkailuun liittyvän megatrendin ohella on syytä huomioda, että sen **vastatrendinä kasvaa samanaikaisesti myös halpamatkojen kysyntä ja kustannustehokkuuden maksimointi.**

Digitaalisuus tulee matkailuun

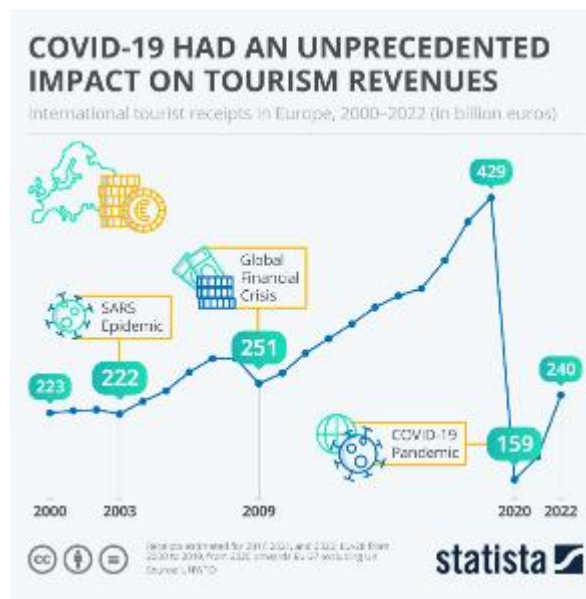
- **Lyhytvideoiden kautta tuotettava sisältö** on nousemassa yhä tärkeämmäksi työkaluksi matkustamiseen kohdistuvan inspiraation sekä tiedonvälityksen lähteenä.
- Pandemian aikana matkanjärjestäjät ovat kattavasti siirtyneet käyttämään **varausalustoja ja erilaisia omaa toimintaa tehostavia liikkeenjohdonohjelmistoja.**
- Kasvava digitalisaation aste ja sosiaalisen median vaikutteet kasvattavat myös nk. snacking-kulttuurin suosiota, jossa **matkailu pohjautuu 1-3 yön mittaisiin lyhytlomiin, joiden aikana halutaan kokea useampia itse valittuja elämyksiä.**
- **Tekoälyn luomat mahdollisuudet** laajenevat ja kehittyvät erittäin nopeasti myös matkailussa.

MATKAILUN TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOKSIA

YHTEENVETO: YLEINEN MATKAILUN TILANNE SUOMESSA

- Covid-19-pandemian vaikutukset matkailualaan olivat merkittäviä globaalisti, ja Suomi ei ollut tämän osalta poikkeus. Pandemia rajoitti voimakkaasti kansainvälistä matkailua, kun maat asettivat matkustusrajoituksia ja -kieltoja viruksen leviämisen hillitsemiseksi.
- Pandemian jälkeen matkailurajoitusten höllentyessä **Suomen matkailuala on kuitenkin alkanut toipua suhteellisen nopeasti**. Tilanne on kuitenkin edelleen muuttuva ja riippuvainen globaalista pandemiatilanteesta sekä matkailijoiden luottamuksesta turvalliseen matkailuun. **Toipuminen pandemiasta myös vaihtelee alueittain ja eri matkailusegmenteissä**, ja tulevaisuudessa voi edelleenkin olla odotettavissa sekä haasteita että mahdollisuuksia. Kolmena keskeisenä muutoksena Suomen matkailumarkkinassa voidaan viimeisten vuosien ajalta nimetä:
 - Kiinasta ja muista Itä-Aasian maista** tulevien matkailijoiden merkittävä supistuminen johtuen pandemian luomista tiukoista rajatarkastuksista ja matkustamiseen liittyvistä karanteenivaatimuksista, joka luo haluttomuutta sekä esteitä lähteä matkustamaan.
 - Venäjän markkinan** liki täydellinen loppuminen sodasta johtuvien poliittisten jännitteiden, taloudellisten sanktioiden sekä pandemian hallintaan liittyvien haasteiden johdosta.
 - Liike- ja konferenssimatkailun** huomattava supistuminen, koska yritykset ovat pandemian takia arvioineet matkustustarpeitaan uudelleen ja keskittyneet kustannustehokkuuteen siirtymällä virtuaalitapaamisiin.
- Matkailutrendien näkökulmasta **Suomen luonto, puhdas ilma ja turvallisuuden tunne** ovat houkuttelleet matkailijoita, ja Visit Finlandin ohjaama matkailustrategia on keskittynyt vahvasti näiden vahvuuksien korostamiseen. Kaupunkikohteiden lisäksi **erityisesti luontomatkailu ja vastuullinen matkailu ovat nousseet suosioon**, sillä ihmiset etsivät väljempää matkailua ja ainutlaatuisia kokemuksia. Myös viileys on Suomeen kohdistuvan matkailun nouseva valtti.
- Lisäksi uudenlaiset digitaaliset palvelut ja etäelämykset ovat saaneet jalansijaa, mikä tarjoaa uusia tapoja tutustua Suomeen sekä hyödyntää osana alueellista/yrityskohtaista markkinointia.

Luonto on Suomen kansainvälisen matkailun tärkein vetovoimatekijä

Top 3 kansainvälisen matkailun muutostrendiä

Yksi Trendin kansainvälisen matkailun (joka sisältää myös matkailusegmentin) vaikutus on se, että se vaikuttaa matkailun tilaan. Tässä raportissa esitellään kolme matkailutrendiä, jotka ovat olleet merkittäviä matkailun tilaan. Trendin kansainvälisen matkailun (joka sisältää myös matkailusegmentin) vaikutus on se, että se vaikuttaa matkailun tilaan. Tässä raportissa esitellään kolme matkailutrendiä, jotka ovat olleet merkittäviä matkailun tilaan.

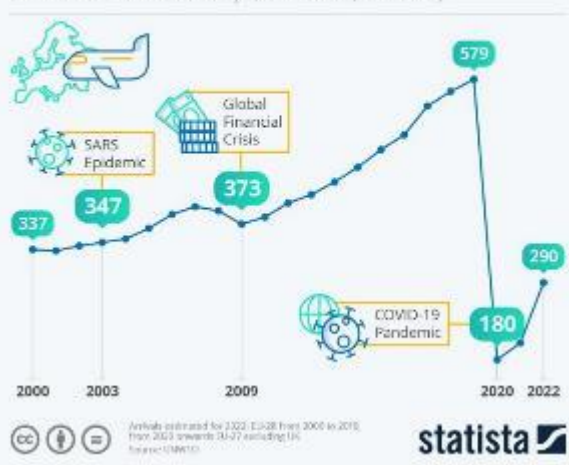
Top 3 tulevaisuuden matkailutrendiä, jotka hyödyntävät Visit Finlandin kansainvälistä matkailustrategiaa Suomessa ovat:

1. Digitalisaatio & teknologia
2. Eettinen matkailu
3. Luonto- ja outdoor-matkailu

Tämä on trendin kansainvälisen matkailun (joka sisältää myös matkailusegmentin) vaikutus. Trendin kansainvälisen matkailun (joka sisältää myös matkailusegmentin) vaikutus on se, että se vaikuttaa matkailun tilaan. Tässä raportissa esitellään kolme matkailutrendiä, jotka ovat olleet merkittäviä matkailun tilaan.

COVID-19 HAD AN UNPRECEDENTED IMPACT ON EUROPEAN TOURISM

MATKAILUN TILANNE ROKUA GEOPARK -ALUEELLA, AVAINLUKUJA

Matkailijamäärät ja viipymä

- Yöpymiset ja päiväkäynnit yhteensä: n. 76 000
- Päiväkävijät: n. 31 000
- Alueella vietetyt yöt: n. 45 000 (yöpyvien henkilöiden laskennallinen lukumäärä reilu 10 000)
- Keskimääräinen viipymä: 2,9 vuorokautta

- Matkailijakyselyn tuloksia kesältä 2022
- Kyselyn toteuttaja Salmi Platform
- Vastaaajia kaikkiaan 778, vastaajien keski-ikä hieman yli 50 vuotta
- Vastaaajat pääosin Rokua Geopark -alueelta tai Oulun talousalueelta
- Vastaaajista 26 % yöpyi hotellissa, 19 % yksityisessä mökissä, 17 % vuokramökissä ja 25 % teltassa tai matkailuajoneuvossa

MATKAILUN TILANNE ROKUA GEOPARK -ALUEELLA, MATKAILUKYSELYN TULOKSIA

Matkailijat tyytyväisiä:

- luonto
- reitit
- rauhallisuus
- kylpylähotelli palveluineen
- opasteet
- taukopaikat
- maastopyöräreitit
- ulkoilumahdollisuudet

Matkailijat tyytymättömiä:

- Palveluiden puute (kahvila / ravintola, opastuskeskus, kauppa, ostospaikka, WC:t reiteillä)
- ohjatut ja omatoimiset aktiviteetit
- laadukas majoitus
- puutteelliset tai epäselvät opasteet reiteillä

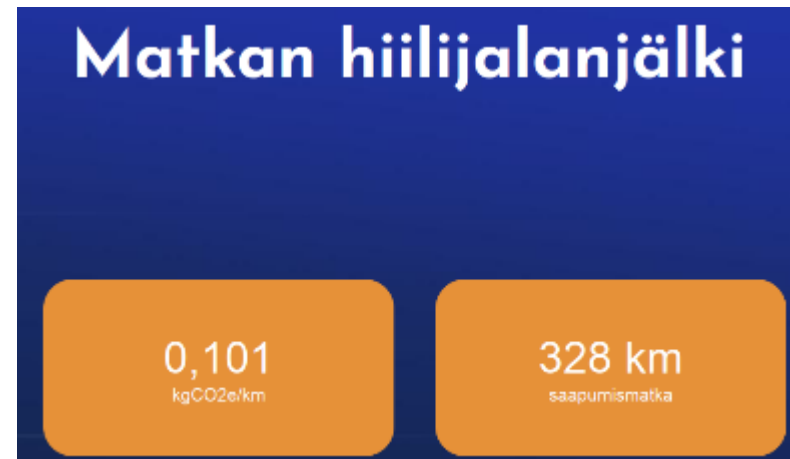
Kehitettävää:

- Lisää palveluita: ravintola / kahvila (lähiruokaa, reittien varsilla), laadukasta majoitusta, kauppapalveluja, opastettuja aktiviteetteja, Caravan-palveluja, toimiva julkinen liikenne ja kiinnostavia tapahtumia
- Retkeilyssä kehitettävää: Opastuskeskus, Lisää retkeilyreittejä ja taukopaikkoja, lisää opasteita ja karttoja, lisää maastopyöräreittejä ja lisää talvireittejä

MATKAILUN TILANNE ROKUA GEOPARK -ALUEELLA, AVAINLUKUJA

- Rahankäyttö on vähäistä, mikä kertoo matkailijoiden omatoimisuudesta, lyhyestä viipymästä ja palvelujen vähäisyydestä

- Matkan hiilijalanjälkeä lisää merkittävästi oman auton käyttö matkalla

- Matkailijakyselyn tuloksia kesältä 2023
- Kyselyn toteuttaja Salmi Platform
- Vastaajia kaikkiaan 176, vastaajien keski-ikä hieman yli 50 vuotta
- Vastaajia ympäri Suomen, mutta oululaisten osuus merkittävä (48 %)
- Vastaajista 25 % yöpyi hotellissa, 16 % vuokramökissä ja yli puolet (56 %) rekisteröimättömässä majoituksessa (esim. yksityinen mökki, teltta tai matkailuajoneuvo)

JOHTOPÄÄTÖKSET

- **Matkailun tilannekuva ja toimintaympäristö on muuttunut viime vuosina voimakkaasti mm. Covid -19 pandemian, Ukrainan sodan ja taloustaantumien vuoksi**
- **Muutokset eivät ole kuitenkaan vaikuttaneet kovin merkittävästi Rokua Geopark –alueen matkailuun ja alueen yritysten resilienssi on hyvä**
- **Yritysten matkailuhalukkuus on vähentynyt ja tämä näkyy mm. hotellimajoituksessa ja ohjelmapalveluissa.** Kysynnän vähentymistä ovat korvanneet kotimaiset ryhmät ja mm. leirintämatkailun asiakkaat. Huomionarvoista on, että Rokua Geoparkin alueella suuri osa matkailijoista yöpyy rekisteröimättömässä majoituksessa.
- **Rokuan Geoparkin alueella tulevaisuudessa merkittävänä mahdollisuuksina ovat isot investoinnit ja energiahankkeet, joiden myötä työmatkailu lisääntyy paljon ja alue tulee tunnetuksi myös vapaa-ajan matkustamisen kohteena.** Tärkeää on lisätä alueen kotimaista ja kansainvälistä näkyvyyttä.
- **Alueella tulee lisätä monipuolista majoitustarjontaa, laadukkaita ja kestäviä majoitus- ja ravintolakohteita, aktiviteetteja sekä ohjelmapalvelu- ja tapahtumatarjontaa.** Keskeisenä alueen matkailullisena vetovoimatekijänä on tulevaisuudessakin luonto ja monipuoliset virkistysmahdollisuudet ympäri vuoden

Kehittämisen maali

RGP matkailun visio

Matkailun kehittämistavoitteet

Matkailun kohderyhmät

Saavutettavuus

Matkailun aluerakenne

ROKUA GEOPARK – ALUEEN MATKAILUN KEHITTÄMISEN VISIO

Rokua UNESCO Global Geopark on Oulujokilaaksosta Oulujärvelle ulottuva elinvoimainen matkailualue, joka tarjoaa luontoon, hyvinvointiin, kulttuuriin ja oppimiseen pohjautuvia elämyksiä ja aktiviteetteja ympäri vuoden kestäväällä ja vastuullisella tavalla

Matkailuun Rokua Geopark -alueella kuuluu kansainvälinen ja kotimainen matkailu, lähimatkailu ja virkistys ja tapahtumat sekä alueella työssäkäynnin ohessa tapahtuva majoitus ja virkistäytyminen

ROKUA GEOPARK – MATKAILUN KEHITTÄMISEN TAVOITTEET

- **Tehdään Rokua UNESCO Global Geopark tunnetuksi monipuolisena ja laajana matkailukokonaisuutena** – parannetaan näkyvyyttä, lisätään matkailun kasvua, tehostetaan markkinointia sekä lisätään tiedottamista ja toimijoiden välistä yhteistyötä
- **Pidennetään viipymää** – kehitetään talvi- ja kesäreittejä, aktivoidaan investorihakuja, lisätään laadukasta majoituskapasiteettia ja ohjelmanpalvelutoimintaa sekä panostetaan alueella työssäkäyntiin liittyvään tilapäiseen asumiseen ja yritysten asiakkaisiin (yritysvierailut)
- **Panostetaan kotimaiseen ja lähimarkkinaan** – luodaan paikallisia ja lähialueen asiakkaita (mm. Oulun talousalue ja muut rannikkoalueet) kiinnostavia tuotteita ja palveluja sekä esteettömiä matkailukohteita
- **Kehitetään matkailutarjontaa vastaamaan kansainvälistyvään ja ympärivuotiseen kysyntään** – luodaan Rokuasta kansainvälisesti kiinnostava matkailukeskus ja lisätään alueen matkailukohteiden saavutettavuutta, liikenneyhteyksiä, laadukasta majoitusta ja ohjattuja aktiviteetteja
- **Luodaan matkailuyrittämiselle suotuisa ja investointeja houkutteleva toimintaympäristö** – huomioidaan matkailun kasvumahdollisuudet maankäytössä, rakennetaan matkailuinfraa ja panostetaan reittien kehittämiseen ja ylläpitopitoon

ASIAKASSEGMENTIT

KOHDEALUE

ASIAKKUUDET

VIIPYMÄ

INTRESSI

Lähimarkkina
(RGP-kunnat, Oulun
talousalue)

Perheet
Vapaa-ajan asukkaat
Työyhteisöt
Erityisryhmät

Vähintään yhden
yön yöpyjät ympäri
vuoden

Retkeily
Harrastus
Tapahtumat
Oppiminen
Hyvinvointi

Lähialueen, kotimaan ja
kansainväliset yritykset

Yritysten johto
Yritysten työntekijät
Yritysten asiakkaat
Etätöy tekijät

1 päivän vierailut
2-3 päivää
Osa-aikainen
asuminen

Työnteko
Virkistys
Omat harrastukset

Muu Suomi
Pääkaupunkiseutu

Perheet
Lappiin kulkevat
porukat
Leirikoulut

Vähintään yhden
yön yöpyjät
ympäri vuoden

Luontoaktiviteetit
Retkeily
Karavaanitoiminta
Hyvinvointi

Pohjoismaat
Keski-Eurooppa
Aasia

Lapsettomat pariskunnat
Perheet
Ryhmät
Leirikoulut

3-7 päivää
Osa kiertomatkaa

Luontoaktiviteetit
Elämykset
Hyvinvointi
Oppiminen

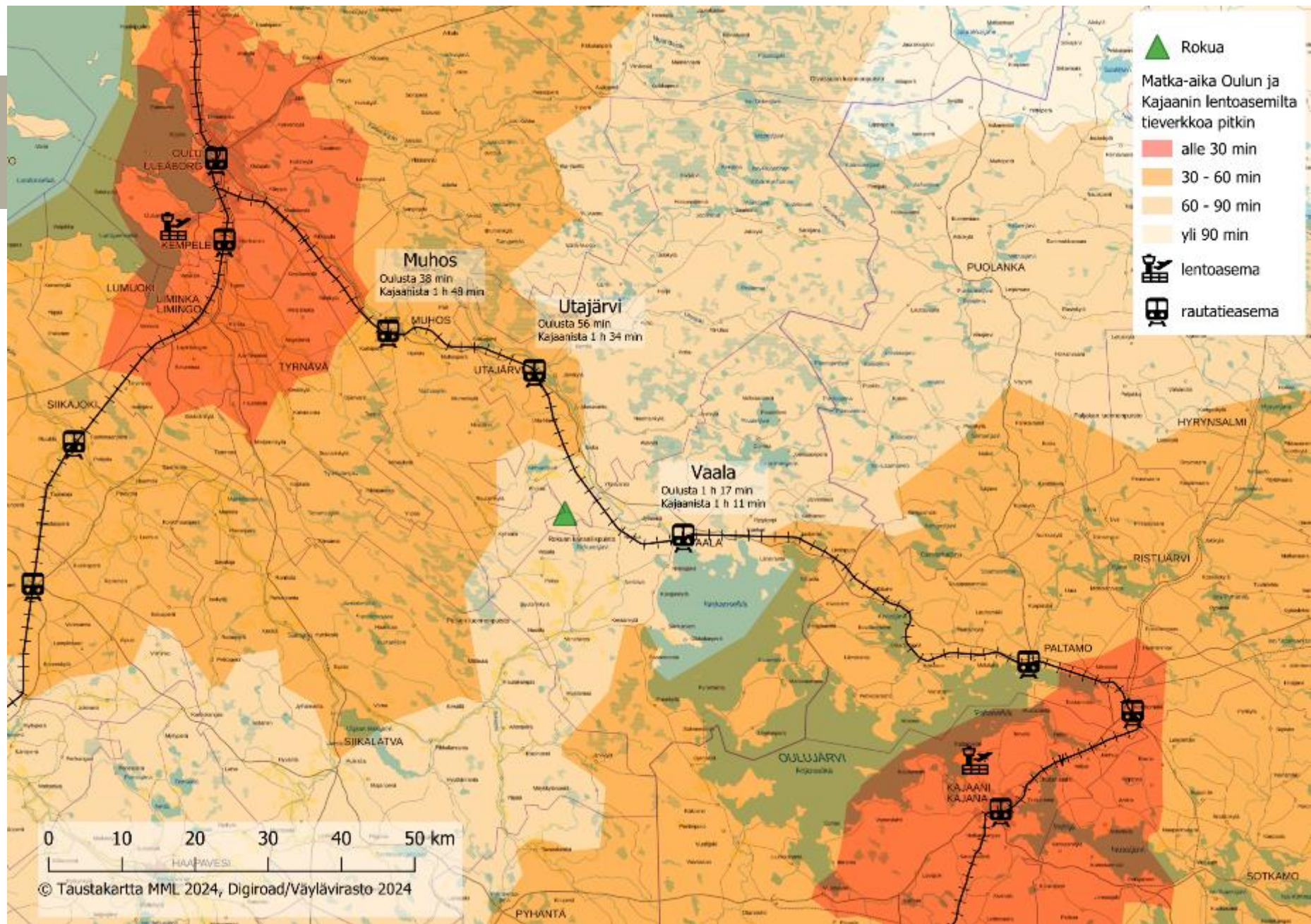
SAAVUTETTAVUUS

ULKOINEN SAAVUTETTAVUUS

- Lentokentät Oulussa ja Kajaanissa saavutettavissa (noin tunnissa)
- Raideliikenne alueen läpi lisää saavutettavuutta, yhteys rautatieasemalle varmistettava
- Vesistöyhteydet huomioitava (voimalaitokset haasteena)
- Rokua Geoparkin näkyvyyden parantaminen (matkailuportit, infotaulut, opastus valtatie varressa)
- Näkyvä ja yhtenäinen opastus (Vt 22 varressa), virkistysreittien kehittäminen (erityisesti pyöräily ja Tervareitistö)

SISÄINEN SAAVUTETTAVUUS

- Logistiikka pääkohteiden välillä (Rokua ja kuntakeskukset) kehittämistarpeena, samoin logistiikka eri yritysten välillä

OULUJOKILAAKSON MATKAILUN ALUERAKENNE

Toimenpiteet

Toimijoiden roolit

Toimenpideohjelma

Toteutuksen vaikuttavuus ja seuranta

Mittaristo

TOIMIJOIDEN ROOLIT

KUNNAT

- Kaavoitus ja muu maankäyttö
- Infrastruktuurin rakentaminen (esim. reitit)
- Saavutettavuuden ja logististen yhteyksien kehittäminen
- Kuntatason markkinointi ja informointi
- Virkistyspalvelujen tuottaminen kuntalaisille
- Uusien toimijoiden hankkiminen alueelle / investorihaku (kuntien elinkeinopalvelut ja maankäyttö)

ROKUA GEOPARK / HUMANPOLIS

- Rokua Geopark -alueen tunnettuuden lisääminen
- Matkailun kehittämisen koordinointi
- Hanketoiminta
- Rokua Geopark alueen matkailun yhteismarkkinointi
- Yhteistyöverkoston rakentaminen
- Tuotteiden ostettavuus ja tuki

YRITYKSET ja JÄRJESTÖT

- Oman toiminnan ja tuotteiden kehittäminen
- Omien matkailutuotteiden tuotteistus, hinnoittelu ja myynti
- Oman yrityksen markkinointi
- Yhteistyöhön ja yhteismarkkinointiin osallistuminen

MATKAILUN KEHITTÄMISEN TOIMENPIDEOHJELMA

- Yhteisessä työpajassa on **arvioitu aikaisemmassa kehittämissuunnitelmassa esitettyjen toimenpiteiden toteutumista**
- **Toimenpideohjelmaan on valittu kärkikohteita**, joihin alueen kunnat, yrittäjät, Rokua Geopark (Humanpolis Oy) ja muut toimijatahot voivat sitoutua. Toimenpiteet on ryhmitelty aluekokonaisuuksiin:
 - Koko Rokua Geopark -aluetta koskevat toimenpiteet
 - Muhoksen kuntaa koskevat toimenpiteet
 - Utajärven kuntaa koskevat toimenpiteet
 - Vaalan kuntaa koskevat toimenpiteet
- Toimenpideohjelma on raamina ja **ohjaa kuntien kaavoitusta, alueen hanketoimintaa ja muuta matkailun kehittämistä**
- Tavoitteena on, että toimenpideohjelmassa esitettyjä **kehittämistoimenpiteitä priorisoidaan** ja lähdetään toteuttamaan ehdotetulla aikataululla
- Päivitetyssä matkailun kehittämissuunnitelmassa on lisäksi **arvioitu toimenpiteiden vaikuttavuutta ja esitetty indikaattoreita toimenpiteiden toteutumisen seuraamiseksi**

UUDET MATKAILUN YHTEISET KÄRKITOIMENPITEET

- Toimenpiteiden osalta on tärkeää tunnistaa ne **yhteiset kehittämistoimenpiteet, joilla voidaan yksittäistä kuntaa paremmin lisätä alueen näkyvyyttä, palvelujen saavutettavuutta ja majoitustarjonnan laatua**
- Rokua Geopark -alueella reitit ja muu matkailua tukeva infra jo luontaisesti yhdistää alueen kuntia
- Humanpolis on keskeinen, kaikkien kuntien yhteisiä kehittämistavoitteita yhdistävä taho, joka lisää Rokua Geoparkin -brändinäkyvyyttä ja tunnettuutta kansainvälisesti ja kansallisesti
- Rokua on alueen vahvin matkailukeskittymä, jonka näkyvyyttä ja tarjontaa tulee edelleen lisätä ympärivuotisesti. Sen rinnalla on kuitenkin tärkeää kehittää myös muita kohteita ja niiden palveluja. Yrittäjät operoivat jo tällä hetkellä luontevasti yli kuntarajojen
- Yhteisiä haasteita ovat erityisesti saavutettavuus, matkailutarjonnan heikko näkyvyys ja tunnettuuden puute sekä laadukkaan majoituskapasiteetin ja matkailun oheispalvelujen (ravintolat ym.) vähäisyys

YHTEISET MATKAILUN KÄRKITOIMENPITEET

KOKO ROKUA GEOPARK - ALUE	AIKATAULU				TOTEUTTAJAT / TOIMIJOIDEN ROOLIT	TOIMENPITEEN VAIKUTTAVUUS, MITEN MITATAAN?
Yhteistyö ja matkailun kärjet	2024	2025	2026	2027		
Alueellinen yhteistyö Oulun Matkailu Oy:n kanssa mm. Pohjolan Rengastien ja Oulu 2026 kulttuuripääkaupungin osalta yhteismarkkinoinnin vahvistamiseksi (kotimaiset ja kansainväliset asiakkaat), toimiva tapahtumakalenteri					Humanpolis Oy, Oulun Matkailu Oy	Järjestetyt yhteiset kampanjat ja vierailut, seudullisen matkailun kasvuindikaattorit, sitoutuneiden yritysten määrä alueella
Rokuan kehittäminen (matkailukeskus ja kansallispuisto)					Rokua Geopark -kunnat, Humanpolis Oy, matkailu-yritykset, Metsähallitus	Yritysten ja matkailijoiden määrä, liikevaihto, viipymä, matkailutulo, kansallispuiston kävijämäärät, reitistöpalautteet
Ylimaakunnallisen yhteistyön ja toimialaverkoston vahvistaminen yritystasolla					Pohjois-Pohjanmaan, Kainuun ja Lapin maakunnat ja toimijat	Yhteiset kehittämistoimenpiteet
Alueen matkailutarjonnan kasvattaminen (laatu ja ostettavuus sekä tuotteistetut matka- ja reittipaketit)					Humanpolis Oy, matkailuyritykset	Matkailutuotteiden määrä, liikevaihto, tarjonnan kestävyys ja ympärivuotisuus

YHTEISET MATKAILUN KÄRKITOIMENPITEET

KOKO ROKUA GEOPARK - ALUE	AIKATAULU				TOTEUTTAJAT / TOIMIJOIDEN ROOLIT	TOIMENPITEEN VAIKUTTAVUUS, MITEN MITATAAN?
Näkyvyys ja saavutettavuus	2024	2025	2026	2027		
Digitaalisten matkailupalvelujen, reitti-informaation ja opastuksen kehittäminen					Rokua Geopark -kunnat, Humanpolis, yrittäjät	Palvelujen käyttäjämäärä (kartat, sovellukset), palaute palveluista
Rokua Geopark -alueen näkyvyyden lisääminen Vt 22 varrella (yhteinen malli sisääntulokyltteihin, kuntakohtaiset opasteet)					Rokua Geopark -kunnat, Humanpolis	Yritysten ja matkailijoiden määrä, liikevaihto, viipymä, matkailutulo
Valtakunnallisen ja kansainvälisen Unesco Global Rokua Geopark -brändin ja yhteistyön vahvistaminen					Rokua Geopark -kunnat, Humanpolis	Yhteisnäkyvyys
Alueen sisäisen ja ulkoisen saavutettavuuden parantaminen (yhteydet lentoasemilta ja rautatieasemilta, bussiyhteyksien kehittäminen)					Rokua Geopark -kunnat, Humanpolis, maakunnat (Kainuu ja Pohjois-Pohjanmaa)	Palvelujen käyttäjämäärät, palaute palvelusta

YHTEISET MATKAILUN KÄRKITOIMENPITEET

KOKO ROKUA GEOPARK - ALUE	AIKATAULU				TOTEUTTAJAT / TOIMIJOIDEN ROOLIT	TOIMENPITEEN VAIKUTTAVUUS, MITEN MITATAAN?
Infra, tuotteistus ja matkailun kehitys	2024	2025	2026	2027		
Vesistömatkailun kehittäminen, alueen satamat ja niiden palvelut (nykyiset satamat, Muhos ja Vaalan Martinlahti) sekä vesistöreitit (Oulu-Muhos)					Rokua Geopark -kunnat, Humanpolis, Metsähallitus, yritykset	Satamien venepaikat ja kävijämäärät, palaute palvelusta, reittien käyttäjämäärät, palaute reittien kunnosta ja palvelusta
Pyöräilyn ja muiden rengasreittien ja niiden palvelujen kehittäminen (erityisesti lähtöpisteisiin)					Rokua Geopark -kunnat, Humanpolis, Metsähallitus	Reittien käyttäjämäärät, palaute reittien kunnosta ja palvelusta
Työmatkailun yhteinen kehittäminen ja tuotteistus (majoitus ja muut palvelut)					Rokua Geopark -kunnat, Humanpolis, yritykset	Työmatkailijoiden määrä alueella ja palaute palveluista
Tiedolla johtaminen matkailun kehittämisessä ja päätöksenteossa					Rokua Geopark -kunnat, Humanpolis Oy	Seurantatyökalujen käyttö ja yhteispalaverit

MATKAILUN KUNTAKOHTAISET KÄRKITOIMENPITEET

- Kärkitoimenpiteitä on muodostettu kuntakohtaisissa keskusteluissa ja yhteisen työpajan kuntaryhmissä
- Rokua Geopark -alueella matkailuun vaikuttaa suoran matkailukysynnän ohella merkittävästi investointien ja energiahankkeiden myötä lisääntyvä työmatkailu ja osa-aikainen asuminen. Työmatkailu voikin olla lähivuosina merkittävimmän alueen matkailupalvelujen kysyntään vaikuttava tekijä. Alueelle kohdistuvan matkailun lisäksi myös vapaa-ajan asumisella ja paikallisten asukkaiden virkistystarpeilla on suuri merkitys matkailun kysyntään
- Kunnat ovat profiileiltaan ja elinkeinorakenteeltaan hieman erilaisia, mutta kaikissa kunnissa matkailun kasvupotentiaali on merkittävä
- Kehittämissuunnitelman toimenpideosiossa on kunnittain esitetty toimenpiteiden sisältö, aikataulu, toteuttajatahot ja lisäksi toimenpiteiden oletettu vaikuttavuus

MUHOKSEN MATKAILUN KÄRKITOIMENPITEET

MUHOS	AIKATAULU				TOTEUTTAJAT / TOIMIJOIDEN ROOLIT	TOIMENPITEEN VAIKUTTAVUUS, MITEN MITATAAN?
	2024	2025	2026	2027		
Nykytila-analyysi matkailun toimintakentästä					Muhoksen kunta, Humanpolis, matkailuyhdistys	Toteutettu toimenpide, tieto matkailun aluetaloudellisesta merkityksestä
Majoituspalveluiden kehittäminen työpaikka- matkailun tarpeisiin					Muhoksen kunta, Humanpolis	Majoitusvuorokausien ja vuodepaikkojen määrä, vuokra-asuntojen määrä
Ravintolapalvelut (laadukas iltaruokapaikka)					Yrittäjät, Muhoksen kunta	Ravintolakäyntien lukumäärä ja tulovaikutus
Kirkkosaaren kehittäminen					Muhoksen kunta	Uusien asukkaiden ja liiketoiminnan määrä
Lyhyt- ja pitkäaikaisen asuntojen vuokraus- toiminnan kehittäminen					Muhoksen kunta,	Vuokraustoiminnan piirissä olevat asunnot ja niiden tuotto
Opastuskeskuksen toteuttaminen					Muhoksen kunta, yrittäjä	Toteutettu toimenpide, kävijämäärät

UTAJÄRVEN MATKAILUN KÄRKITOIMENPITEET

UTAJÄRVI	AIKATAULU				TOTEUTTAJAT / TOIMIJOIDEN ROOLIT	TOIMENPITEEN VAIKUTTAVUUS, MITEN MITATAAN?
	2024	2025	2026	2027		
Rokuan ympärivuotisen palvelutarjonnan ja näkyvyyden lisääminen					Geopark-kunnat, yritykset	Rokuan kävijämäärät
Selvitys: Matkaketjujen toimivuus ja kehittäminen sekä markkinointi					Geopark-kunnat, Utajärven Yrityspuisto, Humanpolis, yritykset	Uusien yritysten määrä alueella
Rokua Geopark -yhteis-markkinointi: kampanjat ja tiedottaminen					Humanpolis	Tapaamisten määrä ja säännöllisyys, kampanjoiden tulokset
Visit Utajärvi -toiminnan kehittäminen (nettisivun sisältö)					Utajärven kunta	Kampanjamittarit, sivustokävijät
Yritysyhteistyön lisääminen					Utajärven Yrityspuisto Oy	Palveluiden lisääntyminen ja saavutettavuus
Vihreän energian ja kiertotalouden esittely esimerkin kautta (aurinkopuisto, Business Festival)					Utajärven Yrityspuisto Oy	Osallistujamäärät, tapahtumakävijät

VAALAN MATKAILUN KÄRKITOIMENPITEET

VAALA	AIKATAULU				TOTEUTTAJAT / TOIMIJOIDEN ROOLIT	TOIMENPITEEN VAIKUTTAVUUS, MITEN MITATAAN?
	2024	2025	2026	2027		
Visit Vaala: palvelujen (majoitus, reitit ym.) koonti					Vaalan kunta, palvelujen tuottajat	Palvelujen määrä, asiakastyytyväisyys
Vakituisten ja vapaa-ajan asukkaiden palvelutarpeiden selvittäminen					Vaalan kunta, Humanpolis	Palvelujen käyttö (lisäys)
Esteettömät kohteet, pilottina Sahanranta					Vaalan kunta, Humanpolis	Kävijämäärä, palvelujen määrä
Vesistömatkailun ja sen palvelujen kehittäminen					Vaalan kunta (Paltamo, Kajaani), Humanpolis	Päivitetty syvyyskartta, palvelut ja infra (polttoaine, laiturit)
Martinlahden ja Ruununtörmän satamien kehittäminen					Vaalan kunta	Satamainfran määrä ja laatu (laiturit, palvelut)
Uusien toimijoiden aktivointi yhteiseen kehittämiseen					Vaalan kunta, Humanpolis	Yrittäjäkontaktien määrä, yhteiset tapaamiset

VAALAN MATKAILUN KÄRKITOIMENPITEET

VAALA	AIKATAULU				TOTEUTTAJAT / TOIMIJOIDEN ROOLIT	TOIMENPITEEN VAIKUTTAVUUS, MITEN MITATAAN?
	2024	2025	2026	2027		
Laadukkaan majoituskapasiteetin ja muiden matkailupalvelujen rakentaminen					Investorit, matkailuyritykset	Toteutuneet investoinnit
Retkeily- ja ulkoilureittien kunnossapito (-malli)					Vaalan kunta, aktiiviset kylätoimijat	Vuosittainen seuranta käyttötalouden puolella (opasteet, reitistön kunto)
Alihankintaverkoston rakentaminen matkailuyritysten tarpeisiin					Matkailuyritykset, ohjelmapalveluyritykset	Liikevaihto, yritysten määrä

TOIMENPITEIDEN VAIKUTTAVUUDEN ARVIOINTI

- Toimenpiteiden vaikuttavuutta on tärkeää mitata säännöllisesti, mittarista riippuen vähintään vuosittain. Mittarien tulee olla linjassa Rokua Geopark -alueen kestävän matkailun tavoitteiden kanssa.
- Mittarit ovat sekä määrällisiä että laadullisia. Määrällisinä mittareina ehdotetaan käytettäväksi yleisiä matkailun kehitystä mittaavia indikaattoreita ja sellaisia mittareita, joilla seurataan välitöntä vaikutusta aluetalouteen.
- Toimenpiteiden vaikuttavuutta visioon ja tavoitteisiin pääsemiseksi tulisi arvioida ja päivittää säännöllisesti. Tämä on tärkeää myös silloin, kun tavoitteet saavutetaan.

MÄÄRÄLLISIÄ MITTAREITA

- Rekisteröidyt yöpymiset sulan maan aikana ja talvella (tavoite: lisätä ympärivuotisuutta, yöpymisiä ja huoneiden käyttöastetta)
- Yöpymiset kotimaiset vs. kansainväliset matkailijat (tavoite: lisätä sekä kansainvälistä että kotimaista matkailua)
- Viipymä (tavoite: pitää vähintään ennallaan)
- Matkailutulo ympärivuotisesti (tavoite: lisätä matkailutuloa)
- Matkailun työllisyys (tavoite: lisätä henkilötyövuosia matkailussa)
- Alueen työmatkailijoiden määrä ja viipymä (tavoite: lisätä merkittävästi nykyisestä)

LAADULLISIA MITTAREITA

- Asiakastyytyväisyys
- Käyttäjäpalaute (palveluista)
- NPS

